

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2019, 3(3): 306-321.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.163](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.163)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Türk Sırt Çantalı Gezginlerin Seyahat Tarzlarına Göre Günlük Sürdürülebilir Uygulamalarının Karşılaştırılması

Dr. Öğr. Üyesi Gülizar AKKUŞ, Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Kastamonu, e-posta: gakkus@kastamonu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9262-2680>

Dr. Öğr. Üyesi Çetin AKKUŞ, Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Kastamonu, e-posta: cakkus@kastamonu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6539-726X>

Öz

Bir turizm faaliyetinin gerçekleşebilmesi, turistik çekiciliklerin devamlılığına bağlıdır. Bu çekiciliklerin devamlılığı ise turizme katılan bireylerin seyahatleri sırasındaki sürdürülebilir uygulamalardan büyük ölçüde etkilenmektedir. Bu çalışmada diğer turist tiplerine nazaran daha uzun süreli seyahatlere katılan sırt çantalı gezginlerin sürdürülebilirliğe dair günlük uygulamaları incelenmiştir. Kartopu örnekleme aracılığıyla toplam 244 Türk sırt çantalı gezgine ulaşılmıştır. Veriler anket tekniği kullanılarak, 2018 yılı Eylül-Ekim aylarında toplanmıştır. Verilerin analizinde; bağımsız örneklem t testi ve ANOVA'dan yararlanılmıştır gezginlerin en sık uyguladığı sürdürülebilir faaliyetlerin ekonomik sürdürülebilirliğe yönelik olduğu belirlenmiştir. Ayrıca gezginlerin gezginlik süresi, günlük işlerde çalışma durumu, günlük ortalama harcama miktarı ve sponsor desteklerine göre sürdürülebilir uygulamalarının farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Uygulamalar, Seyahat Tarzı, Sırt Çantalı Gezginler, Türkiye.

Makale Gönderme Tarihi: 17.04.2019

Makale Kabul Tarihi: 05.07.2019

Önerilen Atf:

Akkuş, G. ve Akkuş, Ç. (2019). Türk Sırt Çantalı Gezginlerin Seyahat Tarzlarına Göre Günlük Sürdürülebilir Uygulamalarının Karşılaştırılması, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3): 306-321. © 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2019, 3(3): 306-321.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.163](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.163)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Comparison of Daily Sustainable Practices of Turkish Backpackers Based on Their Travel Style

Dr. Gülizar AKKUŞ, Kastamonu University, Faculty of Tourism, Kastamonu, e-posta: gakkus@kastamonu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9262-2680>

Dr. Çetin AKKUŞ, Kastamonu University, Faculty of Tourism, Kastamonu, e-posta: cakkus@kastamonu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6539-726X>

Abstract

The occurrence of a tourism activity depends on the continuity of tourist attractions. The continuity of these attractions is greatly influenced by the sustainable practices of the individuals participating in tourism. In this research, the everyday sustainability practices of the backpackers who participated in longer-term travels compared to other types of tourists were investigated. A total of 244 Turkish backpackers had been reached through snowball sampling. Data were collected in September-October 2018 via a questionnaire. The data were analyzed by independent samples t test and ANOVA. It was determined that the most frequently used sustainability practices were practices pertaining to economic sustainability. Additionally, it was found that sustainability practices were significantly different based on the travelers' travel period, daily working status, daily average spending amount and sponsor supports.

Keywords: Sustainability, Sustainable Practices, Travel Style, Backpackers, Turkey.

Received: 17.04.2019

Accepted: 05.07.2019

Suggested Citation:

Akkuş, G. and Akkuş, Ç. (2019). Comparison of Daily Sustainable Practices of Turkish Backpackers Based on Their Travel Style, *Journal of Turkish Tourism Research*, 3(3): 306-321.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Sırt çantalı gezginler son kırk yıl boyunca, küresel bir fenomen haline gelmiştir. Özellikle günümüzde, “*postmodern gezgin modeli*” olarak kabul edilmektedir (Richards ve Wilson, 2004: 6). Ancak sırt çantalı gezgin pazarını diğer turizm türlerinden açıkça ayırt etmek ve değerlendirmek oldukça zordur (O’Reilly, 2006: 999). Bu sebeple bazı yazarlar sırt çantalı gezginleri, açıkça tanımlanmış bir kategoriden ziyade sosyal olarak yapılandırılmış bir kimlik olarak değerlendirmektedir (Sorensen, 2003: 852).

Richards (2015) sırt çantalı gezginler ile göçebeler arasında bir benzerlik yakalayarak sırt çantalı gezgin kimliklerini gruplandırma yoluna gitmiştir. Buna göre 2000’li yıllarda ortaya çıkan backpacker, “*kabile göçebesi (tribal nomads)*”, 2012 yılında tanımlanan flashpacker, “*dijital göçebe (digital nomad)*” olarak sınıflandırılmıştır. Buna ek olarak 2014 yılında Kannisto, uzun süre evinden uzak duran, konumdan bağımsız seyahat eden ve genellikle yerleşik toplum ideolojisini reddeden gezginleri “*küresel göçebe*” olarak tanımlamıştır (Richards, 2015: 344).

Yıllar içinde farklılaşsa da sırt çantalı gezginlerin sahip olduğu ideoloji özünde çok değişmemiştir. Dünyanın şu andaki sosyal, politik ve ekonomik ortamı bu felsefenin ya da akımın her geçen gün daha fazla insana yayılmasına sebep olmuştur. Bununla birlikte, ulaşımın fiyat açısından daha uygun hale gelmesi ve orta sınıfın harcanabilir gelirinin artması da dünyadaki sırt çantalı gezgin sayısını arttıran önemli faktörler olmuştur (WYSE Travel Confederation, 2014: 8). Bu sayede, gezgin pazarı daha geniş kapsamlı, daha çeşitli, daha genele yayılmış ve daha mobil (gezici) bir hale gelmiş ve günümüz dünyasında çok farklı kültürel altyapıdan insanın bir araya gelmesini olanaklı kılmıştır (Paris, 2010: 242-243).

Dünya üzerindeki sırt çantalı gezgin sayısına ilişkin güvenilir niceliksel veriler oldukça kısıtlıdır. Ancak sırt çantalı seyahat pazarının en güçlü olduğu yerler Avustralasya (*Avustralya, Yeni Zelanda, Yeni Gine adası ve Pasifik Okyanusu’ndaki komşu adaları kapsayan Okyanusya’da bir bölge*) ve Güneydoğu Asya olarak kabul edilmektedir. Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika ve İsrail sırt çantalı gezgin üreten ülkelerdir ve bu ülkeler alıcı ülkeler içinde de ilk üçte yer almaktadır (O’Reilly, 2006: 1000-1001).

Hem sırt çantalı gezgin üreten hem de kabul eden ülkeler içerisinde ilk sırayı alan Avustralya’daki sırt çantalı gezginlerin %65’i 18 ila 24 yaşları arasındadır (WYSE Travel Confederation, 2014: 8). Queensland Turizm Bürosunun 2018 yılı Haziran ayı raporuna göre; Avustralya’yı ziyaret eden turistler içerisinde Çinli ziyaretçiler, 1.312.000 kişi ile %13’lük bir paya sahiptir (Queensland Turizm Bürosu, 2018) ve Çinlilerin büyük çoğunluğu bağımsız seyahat etmektedir (Harman, 2014: 110). Bununla birlikte bağımsız seyahat eden Asyalı gezgin sayısının da her geçen yıl arttığı belirtilmektedir (Bui, Wilkins ve Lee, 2013: 130). Flashpacker’lar ise ortalama olarak, seyahat başına 3100-3400 Euro ile sırt çantalı gezginlerden 300 Euro daha fazla harcama yapmaktadır (WYSE Travel Confederation, 2014: 8).

Sırt çantalı gezgin pazarının büyüklüğü tam olarak bilinemesi de her geçen gün daha fazla insanın seyahatlerini bağımsız olarak organize ettiği, yerel halkla iletişim kurabildiği daha uzak ve kırsal destinasyonları tercih ettiği söylenebilir. Bu tercih, herkesin ulaşamadığı daha dezavantajlı bölgelerin kalkınmasına sağladığı katkı kadar (Paris, 2010: 240), bölge kaynaklarının tükenmesine ve çevrenin tahribine sebebiyet vermektedir (Scheyvens, 2002: 154). Yapılmış önceki araştırmalarda (Smith, 1990; Cooper, 2000; Scheyvens, 2002; Wearing, Cynn, Ponting ve McDonald, 2002; Maoz, 2004), özellikle uzun süre konaklamaları dolayısıyla gezginlerin çevreyi oldukça olumsuz etkilediği ve sürdürülebilir gelişme felsefesini benimsemediği tespit edilmiştir. Bu araştırmada ise Türk sırt çantalı gezginlerin, gezginlik süresince günlük hayattaki davranışları yoluyla sürdürülebilirliğe ilişkin algılarını tespit edebilmek amaçlanmıştır. Bununla birlikte,

gezinlerin seyahat tarzlarına göre sürdürülebilirliğe dair günlük uygulamalarının farklılaşım farklılaşmadığı incelenmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Sırt çantalı gezgin sayısı her geçen yıl artmaktadır. Gezinlerin yaptığı bu seyahatlerin gelişiminin, sürdürülebilirlik felsefesini ileriye taşıyacağı düşünülmektedir. Hatta sırt çantalı turizmi, kitle turizminin sürdürülebilir versiyonu olarak görülmektedir (Ooi ve Laing, 2010: 191; Iaquinto, 2015: 577). Çünkü sırt çantalı gezginler, daha dezavantajlı, zorlu ve/veya uzak destinasyonlara gitmeye daha sıcak bakmakta (Scheyvens, 2002: 154) ve özellikle kırsal bölgelere ya da gelişmekte olan ülkelere seyahat etmektedir. Bununla birlikte ortalama kalış sürelerinin geleneksel turistlerden daha uzun olması da yerel ekonomiye sundukları katkıyı arttırmaktadır. Bu sebeple, sırt çantalı gezgin seyahatleri, az gelişmiş bölgelerin uzun vadede ekonomik sürdürülebilirliğine katkı sunabilecek bir turizm şekli olarak değerlendirilebilir. Ancak bu katkının çevresel ve kültürel açıdan da gerçekleşmesi mümkündür (Paris, 2010: 240).

Sırt çantalı gezginlerin özellikle gelişmekte olan ülkelerin sürdürülebilir gelişimine sağladığı katkı yanı sıra gezginlerin kendilerinin de seyahatler sonrasında çevreyi algılama şekillerinin değiştiği varsayılmaktadır (O'Reilly, 2006: 999). Hatta bazı gönüllü faaliyetlerinin sırt çantalı gezginleri daha sürdürülebilirlik anlayışına sahip bireyler haline getirdiği ifade edilmektedir (Murphy ve Brymer, 2010: 742; Ooi ve Laing, 2010: 191). Bununla birlikte asıl motivasyon faktörü sürdürülebilir uygulamalara katılmak olmasa da sırt çantalı turizmini gerçekleştirmek için bunun gerekli olduğu da varsayılmaktadır (Hui, 2013'den akt. Iaquinto, 2015: 578). Bunların yanı sıra, bazı araştırmalarda ise gezginlerin, çeşitli destinasyonlarda olumsuz birtakım sosyal ve çevresel etkiler yarattığı tespit edilmiştir (Smith, 1990; Cooper, 2000; Scheyvens, 2002; Wearing, Cynn, Ponting ve McDonald, 2002; Maoz, 2004).

Sürdürülebilir turizm felsefesini benimsemiş kişiler sırt çantalı turizmine katılabildiği gibi, gezginlerin bu seyahatler sonrası da sürdürülebilir gelişim felsefesini hayatına adapte edebileceği söylenebilir. Sebebi ya da sonucu olsun gezginlerin sürdürülebilirliğe yönelik birtakım olumlu algılara sahip olduğu düşünülmektedir. Ancak sırt çantalıların özellikle çevresel ve sosyal anlamda yarattığı olumsuz etkileri ortaya koyan araştırmalar da mevcuttur. Buradan çıkarımla sırt çantalı gezginlerin sürdürülebilirlik algılarının ya da uygulamalarının değişkenlik gösterdiği ifade edilebilir. Konuyu daha derinlemesine tartışabilmek adına bağlantılı olduğu tespit edilen araştırmalar kısaca incelenmiştir.

Firth ve Hing (1999) sırt çantalı gezginlerin kaldığı hostellerde hangi tür çevre dostu uygulamaların benimsendiğini ve bu uygulamaların gezginlerin konaklama tercihinin etkileyip etkilemediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmayı, Avustralya'nın Sidney ve Cairn'den sonra üçüncü en popüler sırt çantalı gezgin destinasyonu kabul edilen Byron Bay'daki altı hostelde gerçekleştirmiştir. Öncelikle hostel yöneticileri ile iki seçenekli (evet-hayır) sorulardan oluşan yapılandırılmış bir anket kullanılarak yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Su tasarrufu, enerji verimliliği, ulaşım, çevre dostu alışveriş, geri dönüşüm ve çevre felsefesi ile ilgili 30 çevre dostu uygulama hakkında bilgi toplanmıştır. Bununla birlikte kolayda örnekleme yöntemi ile her hostelde İngilizce konuşan on gezgine ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda 30 uygulamayı %74 oranında gerçekleştiren Hostel 1 en çevre dostu hostel olmuştur. Gezinlerin ise sadece %3'ü hosteldeki çevre dostu uygulamaları, seçimini etkileyen en önemli faktör olarak sıralamıştır.

Cooper (2000) yaptığı araştırmada Avustralya'nın dünya mirası Fraser adasında sırt çantalı gezginlerin bilgi ve eğitim eksikliğine bağlı olarak ekoturizmi ihmal etme durumlarına odaklanmıştır. Veriler, Queensland Çevre ve Miras Bakanlığı ve Fraser adası tur şirketi

tarafından yapılan anketler aracılığıyla sağlanmıştır. Araştırma sonucunda gezginlerin kendilerini kısa vadeli ziyaretçiler olarak gördükleri saptanmış ve deneyimlerinde eko-turizm açısından çok fazla bir şey kazanmadıkları tespit edilmiştir. Bu sebeple bu dünya mirasını korumak adına çok daha sıkı bir kontrol mekanizmasına ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Wearing, Cynn, Ponting ve McDonald (2002) da benzer şekilde Avustralya'daki sırt çantalı pazarının çevresel endişe ile çevreye duyarlı satın alma davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Toplam on gezgin ile on görüşme gerçekleştirilmiştir. Gezginler, Avustralya'daki seyahatleri sırasında en az bir gece hostelde konaklayan ve akredite ya da akredite olmayan ekoturlara katılmış uluslararası gezginlerden seçilmiştir. Araştırma sonucunda ekoturizm pazarlamasının, özellikle tatil planlama safhasında, turizm bölgelerindeki ulusal turizm organizasyonları aracılığıyla, doğal alanlardaki çevre konularına dair bilinçlendirilmesi için turistlere yöneltilmesi önerilmiştir.

Murphy ve Brymer (2010) Avustralya'ya giden sırt çantalı gezginlerin seyahat motivasyonlarını, çevre dostu uygulamalar ve gönüllü turizm deneyimlerine dair tercihlerini, gelecekteki seyahatlerinde çevresel etkilere yönelik tutumlarını incelemiştir. Sekiz farklı lokasyondaki 50 hostelde 1555 sırt çantalı gezgine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda gezginlerin seyahatlerinde sürdürülebilirliğe güçlü bir şekilde odaklanmadıklarını tespit etmiştir. Ancak toplum yararı ve çevre gönüllülüğü ile ilgilenenlerin anlamlı katkılarda bulunma konusunda büyük potansiyele sahip olduğu belirtilmiştir.

Iaquinto (2015) sırt çantalı gezginlerin günlük hayattaki sürdürülebilir faaliyetleri ya da uygulamalarını karma yöntem yoluyla araştırmıştır. 101 sırt çantalı gezgin ile 74 görüşme gerçekleştirmiş, katılımcı gözlem amacıyla iki ay boyunca Avustralya'da bulunmuş, 155 gezgine anket uygulamış, sürdürülebilir uygulamaların temel belirleyicilerini tespit etmek amacıyla 127 ögeyi içerik analizine tabi tutmuştur. Çalışma sonucunda istemeden de olsa, bir dizi sürdürülebilir uygulama gerçekleştiren gezginlerin çoğunun sürdürülebilirlik konusunda düşük seviyede endişe duyduğu tespit edilmiştir. Gezginler açısından çevresel sürdürülebilirliğin kaynak tüketimi ve israfın azaltılması yoluyla, ekonomik sürdürülebilirliğin diğer turist tiplerinden daha fazla çalışarak ve harcayarak, sosyal sürdürülebilirliğin ise kültürlere saygı göstererek ve toplum katılımı yoluyla sağlandığı belirlenmiştir. Gezginleri sürdürülebilir uygulamalara teşvik eden temel faktörler, düşük bütçe ve geçici ya da esnek çalışma alanlarında işgücü kaynağı olarak kullanılmaları olmuştur. Sırt çantalı gezginlerin, seyahatlerinde evlerine kıyasla daha fazla sürdürülebilir uygulama imkânına sahip olduğu tespit edilmiştir. Iaquinto (2016) sonraki araştırmasında, bir önceki araştırmada kullandığı karma yöntemin sürdürülebilir uygulamaları tespit etme yeteneğini ölçmeyi, yöntem eleştirisi yapmayı hedeflemiştir. Katılımcı gözlemlerde sürdürülebilirliğe dair yerleşik uygulamalar gözlenebilirken, geçici uygulamaların tespiti zor olmuştur. Görüşmeler, gezginleri uygulamalar ile ilgili samimi bir şekilde konuşmaya teşvik etmiş ancak insanların tartışmadığı uygulamalar tespit edilememiştir. Karma yöntemin sürdürülebilir uygulamaları ölçmede etkili olduğunu tespit etmiştir. Iaquinto (2017) sonraki araştırmasında sırt çantalı gezginlerin hareketlilik ve sürdürülebilirlik uygulamaları arasındaki ilişkileri nitel bir yöntemle değerlendirmiştir. Sırt çantalı gezginler hazcı bir yapıya sahip olmalarına rağmen, seyahatlerindeki dalgalı tempo sebebiyle istemsiz olarak sürdürülebilir birtakım uygulamalar gerçekleştirmektedir. Bu araştırmada da sırt çantalı gezginlerin sürdürülebilirlik performansının, hareket ve uygulama arasındaki dinamik ilişkilere nasıl bağlı olduğu, sürdürülebilir uygulamaların sıklığını ve dayanıklılığını belirlemede hareketliliğin rolünün ne olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, hız ve sürdürülebilir uygulama kesişimleri belirlenmiş ve yavaş tempo, hızlı tempo ve dalgalı tempoya göre sürdürülebilir uygulamalarının nasıl farklılaştığı tartışılmıştır.

Sroyetch (2016) yaptığı araştırmada sırt çantalı turizminin yerel halk üzerinde yarattığı sosyo-kültürel etkilere odaklanmıştır. Ancak konuyu karşılıklı bakış açısıyla yani sadece gezginlerin bakış açısıyla değil, ev sahibi halkın bakış açısıyla da değerlendirmiştir. Araştırma kapsamında Fiji'nin Yasawa adalarındaki ev sahibi halka ve sırt çantalı gezginlere uygulanan anketler ve bir dizi görüşmeden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, halk ile gezginlerin sırt çantalı turizminin sosyo-kültürel etkilerini önemli ölçüde farklı şekilde algıladıkları tespit edilmiştir. Gezginler, destinasyonda yarattıkları sosyo-kültürel etkiye ilişkin genellikle tarafsız kalırken, halkın bu konuda daha bilinçli olduğu görülmüştür. Sroyetch, Carr ve Duncan (2016) ile yaptığı bir diğer çalışmada, bu kez sırt çantalı turizminin yerel halk üzerindeki çevresel etkilerini tespit etmeye çalışmıştır. Aynı destinasyonda aynı araştırma tekniği kullanılmıştır. Sonuçlar, ev sahibi halk ve gezginlerin, sırt çantalı turizminin çevresel etkilerine karşı algıları arasında önemli bir fark olduğunu göstermiştir. Gezginlerin destinasyon üzerinde halk tarafından algılanandan daha fazla olumsuz çevresel etki yarattıklarına inandıkları anlaşılmıştır. Bu iki araştırma, sırt çantalı turizminin yarattığı etkiye odaklanan araştırmalar olması dolayısıyla gezginlerin sürdürülebilirlik algılarına ilişkin önemli bilgiler içermektedir. Luo, Brown ve Huang (2015) ise benzer şekilde ev sahibi halk ile sırt çantalı gezginler arasındaki iletişimin, ev sahibi halkın gezginlere yönelik algılarını nasıl etkilediğini incelemiştir. Çin'de belirli bir bölgedeki hostel ve konukevlerinin sahipleri ve çalışanlarına (ev sahiplerine) anketler uygulanmıştır. Sonuç olarak, iletişimin, ev sahiplerinin gezginleri daha iyi anlamalarını sağladığı; ev sahiplerinin, gezginlerin yarattığı etkiyi daha olumlu bir şekilde değerlendirmelerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, halk-gezin temasının hem nicelik hem de kalitesinin etkisi görülmüş ve kalite daha etkili bulunmuştur.

Nok, Suntikul, Agyeiwaah ve Tolkach (2017) çalışmalarında Hong Kong'daki sırt çantalı gezgin pazarını profilleri, motivasyonel faktörleri, tercihleri ve sürdürülebilir turizm gelişimine katkıları açısından incelemişlerdir. Araştırma kapsamında Hong Kong'daki gençlik hostelleri ve yürüyüş parkurlarındaki gezginlere anketler uygulanmıştır. Sonuç olarak sırt çantalı gezginleri iten motivasyonel faktör yeni fikir arayışı iken, çeken faktör eşsiz yemek kültürü olmuştur. Sürdürülebilir turizm gelişimini destekleme kapsamında ise Hong Kong'daki uluslararası markalara yönelik daha az harcama yaptıkları tespit edilmiştir.

Canavan (2018) yaptığı araştırmada varoluşçuluğu, sürdürülebilir turizm tartışmasına uygulayarak, 12 sırt çantalı gezgini keşifsel netnografik örnek olay incelemesi yoluyla değerlendirmiştir. Varoluşsal kaygının kaynağından kaçmak ve bunu aşmak isteyen katılımcılara, varoluşsal kaçınma ve özgünlüğün önemi vurgulanmıştır. Kaçınmanın, seyahatin kolaylaştırdığı kültürel bağlılık ve özdeyiş yollarında bulunabileceği, özgünlüğün ise ev sahibi insanlarla ve doğayla daha derin etkileşimlerde ve bundan ortaya çıkan kurtuluş, yansıma ve öğrenme ile tanımlanabileceği ifade edilmiştir. Kaçınma ve özgünlüğün, turizmin sürdürülebilirliği ile bağlantılı olduğu vurgulanmıştır. Buradan hareketle, kaçınmanın daha hızlı bir kaçış ve yüzeysel, öz merkezli ve duyarsız (katı) turizm ile ilişkili olduğu, özgünlüğün ise daha üstün bir kaçış ve ilgili, takdire değer ve alternatif turizmi düşündüğü belirtilmiştir.

Sırt çantalı gezgin pazarı göz önüne alındığında, gezginlerin sürdürülebilirlik algılarına yönelik yapılmış ilk araştırmaların en çok tahribata uğrayan destinasyonlardan biri olan Avustralya'da gerçekleştirildiği gözlenmektedir. Araştırmalarda sıklıkla gezginlerin çevreye duyarlılıkları ya da sürdürülebilir gelişim algısına yeterince sahip olup olmadığı konuları üzerine odaklanılmış ve öneriler getirilmiştir. İlerleyen zamanlarda ise daha farklı gezgin pazarlarında benzer araştırmalar yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Türkçe yazında sırt çantalı gezginlere dair yapılmış birkaç araştırma (Harman, 2012; Harman, vd., 2013; Harman, 2014) bulunmakta olup, gezginlerin seyahat motivasyonları üzerinedir. Bu araştırmada ise Türk sırt çantalı gezginlerin günlük sürdürülebilir uygulamalar çerçevesinde sürdürülebilirliğe ilişkin algılarını tespit edebilmek amaçlanmıştır. Bununla birlikte, gezginlerin seyahat tarzlarına göre sürdürülebilirliğe dair günlük uygulamalarının farklılaşp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sebeple ortaya konan dört araştırma sorusu şu şekildedir:

1. Türk sırt çantalı gezginlerin günlük sürdürülebilirlik uygulamaları gezginlik sürelerine göre farklılık gösteriyor mu?
2. Türk sırt çantalı gezginlerin günlük sürdürülebilirlik uygulamaları günlük işlerde çalışma durumlarına göre farklılık gösteriyor mu?
3. Türk sırt çantalı gezginlerin günlük sürdürülebilirlik uygulamaları günlük harcama miktarlarına göre farklılık gösteriyor mu?
4. Türk sırt çantalı gezginlerin günlük sürdürülebilirlik uygulamaları sponsor desteğine göre farklılık gösteriyor mu?

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini Türk sırt çantalı gezginler oluşturmaktadır. Ancak evrenin büyüklüğüne ilişkin herhangi bir istatistiki veri bulunmamaktadır (Harman, 2014: 115). Bu sebeple kartopu örnekleme tercih edilmiştir. İlk örneklem daha önce ya da halen ders verilen öğrenciler içerisinde sırt çantalı gezgin olduğunu ifade eden dört öğrenciden oluşmuştur. Öğrencilerden ikisi Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü 4. sınıf öğrencileri, diğer ikisi Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği 4. sınıf, Turizm ve Otel İşletmeciliği 4. sınıf öğrencileridir. Bu öğrencilerin üçü kendi gezgin grupları olduğunu belirtmiş, bir öğrenci ise tanıdığı birkaç gezgin olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin önerilerinden yola çıkılarak liste genişletilmiş ve tanıdıkları gezginlerin tanıdığı diğer gezginlere de ulaşılmaya çalışılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak literatüre bağlı geliştirilen bir anketten yararlanılmıştır. Anketin ilk bölümünde gezginlerin demografik özelliklerini tespit edebilmek amacıyla cinsiyet, yaş, eğitim ve medeni durum bilgileri sorulmuştur. Gezginlerin seyahat tarzlarını ölçebilmek amacıyla gezginlik süresi, günlük işlerde çalışma durumu, günlük ortalama harcama miktarı ve sponsor desteği olup olmadığı sorulmuştur. Sponsor desteği ve günlük ortalama harcama miktarı aralıkları ilk örneklemeden elde edilen veriler ile belirlenmiştir.

Sırt çantalı gezginlerin sürdürülebilirlik algılarını ölçebilmek için seyahatleri sırasındaki günlük faaliyetlerde dikkat ettikleri sürdürülebilir uygulamalar değerlendirilmiştir. Gezginlere, kendiliğinden ya da bilinçli bir seçim yaparak gerçekleştirebilecekleri bir dizi sürdürülebilir uygulama sorulmuştur. Sorular Iaquinto'nun (2015) sırt çantalı gezginleri temel alan çalışmasından değiştirilmeden alınmıştır. Ölçek çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan sürdürülebilir uygulamalar olmak üzere üç kısımdan ve her kısımda sekiz maddeden oluşmaktadır. Maddelerin tepki kategorileri, "neredeyse hiç", "bazen", "sık sık" (Iaquinto, 2015:

584) şeklinde 3'lü dereceleme tabii tutulmuştur. Anket formuna son hali verildikten sonra üç uzmandan görüşü alınmış ve bazı ifadeler daha anlaşılır hale getirilerek anket formuna son hali verilmiştir.

Anket formu ilk örnekleme yüz yüze uygulanmış ancak irtibat kurulan diğer gezginlere online olarak ulaştırılması daha uygun bulunmuştur. Online anketler Google Drive aracılığıyla yazarlar tarafından oluşturulmuş ve ilk örnekleme gönderilmiştir. İlk örnekleme ise kendisine ulaşan anket formlarını kendi gezgin gruplarında paylaşmış ya da tanıdığı gezginlere iletmiştir. Bunun yanı sıra anketler bazı ilgili facebook gruplarında paylaşılmıştır. Veriler 2018 yılı Eylül-Ekim aylarında toplanmıştır. Toplam 244 Türk sırt çantalı gezgine ulaşılmıştır.

BULGULAR

Demografik Değişkenler

Araştırmaya katılan sırt çantalı gezginlerin %54,9'u erkek olup, bekarların oranı %91'dir. Yaş aralıkları değerlendirildiğinde %41,8 ile büyük yoğunluğun 16-24 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bunu %37,7 ile 25-29 yaş aralığındaki bireyler takip etmiştir. Eğitim düzeyi en yüksek grubu %79,9 ile lisans mezunları, en düşük grubu %1,2 ile ilköğretim mezunları oluşturmaktadır.

Gezginlerin seyahat tarzlarına ilişkin sorulara verilen yanıtlar Tablo 1'de sunulmuştur. Gezginlik süresi (sırt çantalı olarak gezginliğe başlama süresi) açısından, katılımcıların %49,2'si (neredeyse yarısı) 2-5 yıldır gezgin olduğunu ifade etmiştir. Bunu %28,7 ile bir yıldan az süredir seyahat eden gezginler izlemiştir. En düşük oran ise %22,1 ile beş yıldan uzun süredir seyahat eden gezginlere aittir. Gezginlerin %76,2'si seyahatleri sırasında günlük işlerde çalışmazken, %40,2'sinin günlük ortalama 0-49 TL harcadığı belirlenmiştir. Bunu %32 ile 50-99 TL harcayanlar izlemiştir. En düşük oran ise günlük 200 TL ve üzeri harcama yapan gezginlere aittir. Gezginlerin büyük bir çoğunluğu sponsor desteği almamaktadır. Sponsor desteği alan yalnızca 12 gezgin bulunmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Seyahat Tarzlarına İlişkin Bulgular

	f	%		f	%
Gezginlik Süresi			Günlük Ortalama Harcama		
1 Yıldan Az	70	28,7	0-49 TL	98	40,2
2-5 Yıl	120	49,2	50-99 TL	78	32,0
5 Yıldan Fazla	54	22,1	100 TL ve Üstü	68	27,8
Günlük İşlerde Çalışma Durumu			Sponsor Desteği		
Evet	58	23,8	Evet	12	4,9
Hayır	186	76,2	Hayır	232	95,1

Günlük Sürdürülebilir Uygulamalar Ölçeği Güvenilirlik Analizi

Gezginlerin sürdürülebilirlik algılarını ölçebilmek amacıyla kullanılan ölçek boyutları ve maddelerine ilişkin ortalama, standart sapma ve Cronbach's Alpha değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sürdürülebilirlik Algısı Ortalama, Standart Sapma ve Güvenilirlik Katsayıları

	Ortalama	Standart Sapma	Cronbach's Alpha
Çevresel sürdürülebilirlik	2,24	0,349	0,703
Çevre dostu konaklama	2,29	0,635	
Çevresel bir neden için gönüllü olma	1,93	0,644	
Karbon salınımını dengeleme	1,76	0,692	
Şişelenmiş su içmeme	1,60	0,662	
Geri dönüşüm	2,50	0,577	
Kısa duşlar alma	2,51	0,605	
Işıklar, TV ve fanları kapatma	2,54	0,630	
Karayolu ile seyahat	2,80	0,418	
Ekonomik sürdürülebilirlik	2,38	0,406	
En düşük fiyat için pazarlık yapma	2,49	0,632	
Turistik olmayan kasabaları ziyaret etme	2,36	0,629	
Yerel halkın yapmış olduğu eşyaları satın alma	2,26	0,689	
Yerel halkın sahip olduğu barlarda bir şeyler içme	2,29	0,720	
Yerel içecekleri içme	2,54	0,576	
Pazardan alışveriş yapma	2,39	0,674	
Sosyal sürdürülebilirlik	2,36	0,400	
Destinasyonun tarihini okuma	2,25	0,709	
Günlük yaşamı gözlemleme	2,77	0,493	
Toplumsal bir neden için gönüllü olma	2,08	0,686	
Yerel kültür hakkında bilgi edinme	2,60	0,597	
Siyasi konular hakkında bilgi edinme	2,15	0,798	
Fotoğraf çekmeden önce izin isteme	2,21	0,728	
Müzeleri ziyaret etme	2,34	0,623	
Bazı yerel kelimeler öğrenme	2,48	0,670	
Tepki kategorileri: 1: "neredeyse hiç", 2: "bazen", 3: "sık sık"			

Gezginlerin sürdürülebilirlik algılarının ölçülmesinde Iaquinto'nun (2015) geliştirdiği orijinal ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin üç boyutlu bir yapı ortaya koyduğu belirtildiğinden (Iaquinto, 2015) faktör analizi yapılmamıştır. Dolayısıyla her boyut için madde analizi yapılarak, puanlarının toplanmasına karar verilmiştir. Her boyut sekiz maddeden oluşmaktadır. Ancak ekonomik sürdürülebilirlik boyutunda düşük katsayıya sahip iki madde ölçekten çıkarılmış ve madde sayısı altıya indirilmiştir. Tüm boyutların güvenilirliği, sosyal bilim araştırmalarında kabul edilebilir sınır olarak değerlendirilen 0,60-0,70 aralığındadır (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010: 92).

Boyutların ortalamaları değerlendirildiğinde, orta nokta değeri olan "2"ye göre yapılan tek örneklem t testi sonucunda gezginlerin en sık uyguladığı sürdürülebilir faaliyetlerin ekonomik sürdürülebilirliğe yönelik olduğu (2,38) tespit edilmiştir ($t=14,977$). Bunu çok yakın bir ortalama ile (2,36) sosyal sürdürülebilirlik boyutu izlemiştir ($t=14,064$). Üç boyut içerisinde gezginlerin daha az dikkat ettiği uygulamaların çevreye yönelik olduğu anlaşılmıştır ($t=10,770$).

Özellikle en düşük katılım sağlanan yani gezginlerin neredeyse hiç dikkat etmediği ya da bazen uyguladığı üç madde çevresel sürdürülebilirlik boyutunda ortaya çıkmıştır. Bunlar içerisinde ise en az uygulanan 1,60 ortalama ile şişelenmiş su içmeme olmuştur ($t=-9,471$). Türk gezginlerin çoğunun şişelenmiş su içmemeye dikkat etmediği tespit edilmiştir. Bununla birlikte 1,76 ortalama ile karbon salınımını dengeleme hususuna da neredeyse hiç dikkat etmedikleri ($t= -5,369$) belirlenmiştir.

Farklılık Analizleri

Türk sırt çantalı gezginlerin seyahat tarzları ile seyahatlerinde sürdürülebilirliğe dair günlük uygulamaları arasındaki farklılıkları tespit edebilmek amacıyla, farklılık analizleri yapılmıştır. Verilerin analizden önce parametrik testlere uygunluğu incelenmiş ve normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. İlk araştırma sorusunu değerlendirmek amacıyla ANOVA yapılmış ve alt gruplarda bulunan farklılıklar nedeniyle post-hoc testlerinden Scheffe yöntemi seçilmiştir. Teste ilişkin sonuçlar Tablo 3’de sunulmuştur. Analiz sonucunda gezginlerin günlük çevresel sürdürülebilir uygulamalarının gezginlik sürelerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Gezginlik süresi açısından, gezginlerin ekonomik ve sosyal sürdürülebilir uygulamalarının farklılaşmadığı, ancak ne kadar süredir gezgin olduklarına bağlı olarak çevresel sürdürülebilir uygulamalarının farklılaştığı tespit edilmiştir.

Post-Hoc tablosu incelendiğinde, farklılığın 1 yıldan kısa süredir gezgin olan katılımcılar ile 2-5 yıldır gezgin olanlar arasında olduğu görülmüştür. Ortalamalar arası farklılıklar dikkate alındığında 2-5 yıldır gezgin olanların daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespitinden yola çıkarak, bu gruptaki gezginlerin 1 yıldan kısa süredir gezgin olanlara nazaran çevreye daha duyarlı sürdürülebilir uygulamalar gerçekleştirdiği, çevresel sürdürülebilirliğe daha fazla dikkat ettiği söylenebilir.

Tablo 3. Gezginlik Süresi ile Çevresel Sürdürülebilir Uygulamalar Arasındaki Farklılıklara İlişkin ANOVA Sonuçları

Gezginlik Süresi	N	Ort.	Std. Sapma	F	Anlamlılık	Farklılık
1)1 Yıldan Az	70	2,13	0,265	4,262	0,017*	1< 2
2)2-5 Yıl	120	2,28	0,324			
3)5 Yıldan Fazla	54	2,27	0,459			
Tepki kategorileri: 1: “neredeyse hiç”, 2: “bazen”, 3: “sık sık”						

Gezginlerin seyahatleri sırasında günlük işlerde çalışma durumları ile günlük sürdürülebilir uygulamalarının farklılaşp farklılaşmadığını tespit edebilmek amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4’de sunulan analiz sonuçlarına göre, Türk gezginlerin günlük işlerde çalışma durumlarına göre çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik uygulamalarının farklılaştığı tespit edilmiştir. Günlük işlerde çalışanların çevresel ve ekonomik sürdürülebilir uygulamalara daha fazla dikkat ettikleri söylenebilir.

Tablo 4. Günlük İşlerde Çalışma Durumu ile Sürdürülebilir Uygulamalar Arasındaki Farklılıklara İlişkin T Testi Sonuçları

Bağımlı değişken	Günlük İşlerde Çalışma	N	X	Std. sapma	t	p
Çevresel sürdürülebilirlik	Evet	58	2,41	0,310	4,488	0,000*
	Hayır	186	2,18	0,343		
Ekonomik sürdürülebilirlik	Evet	58	2,58	0,329	4,385	0,000*
	Hayır	186	2,32	0,408		
Sosyal sürdürülebilirlik	Evet	58	2,46	0,330	2,413	0,017*
	Hayır	186	2,32	0,414		
Tepki kategorileri: 1: "neredeyse hiç", 2: "bazen", 3: "sık sık"						

Türk gezginlerin sürdürülebilir uygulamalarının günlük ortalama harcama miktarlarına göre farklılığının incelendiği ANOVA sonuçları Tablo 5'de verilmiştir. Analiz sonucunda, çevresel sürdürülebilirlik boyutunun gezginlerin ortalama harcama miktarlarına göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 5. Çevresel Sürdürülebilirlik ile Ortalama Harcama Miktarı Arasındaki Farklılıklara İlişkin ANOVA Sonuçları

Ortalama Harcama Miktarı	N	Ort.	Std. Sapma	F	Anlamlılık	Farklılık
1) 0-49 TL	98	2,30	0,288	3,229	0,041*	1 < 3
2) 50-99 TL	78	2,21	0,361			
3) 100 TL ve Üstü	68	2,17	0,400			
Tepki kategorileri: 1: "neredeyse hiç", 2: "bazen", 3: "sık sık"						

Sponsor desteğine sahip olan ve olmayan Türk gezginlerin, günlük sürdürülebilir uygulamaları arasındaki farklılığın incelendiği analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Varyansların homojen olması dolayısıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır.

Tablo 6. Sponsor Desteği ile Sürdürülebilir Uygulamalar Arasındaki Farklılıklara İlişkin T Testi Sonuçları

Bağımlı değişken	Sponsor Desteği	N	X	Std. sapma	t	p
Çevresel sürdürülebilirlik	Evet	12	2,53	0,342	3,568	0,000*
	Hayır	232	2,22	0,341		
Ekonomik sürdürülebilirlik	Evet	12	2,77	0,343	3,475	0,001*
	Hayır	232	2,36	0,399		
Sosyal sürdürülebilirlik	Evet	12	2,72	0,243	3,344	0,001*
	Hayır	232	2,34	0,397		

Gezginlerin sponsor desteği alma ya da almama durumlarına göre tüm sürdürülebilir uygulamalarının farklılaştığı tespit edilmiştir. Sponsor desteğine sahip olanların sürdürülebilir uygulamalara daha fazla dikkat ettiği görülmüştür.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sürdürülebilir gelişim, mevcut kaynakların gelecek nesillere korunarak aktarılmasına dayalı bir felsefedir. Her geçen gün, kaynakların azalması ya da bozulması sebebiyle dünya ülkelerinin bu konu üzerinde daha çok durduğu gözlenmektedir. Ancak Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, sürdürülebilir gelişim felsefesi toplum tabanına yayılmakta zorlanmaktadır. Bununla birlikte turizmden gelir elde eden az gelişmiş ülkelerin kitle turizmine yönelmesi de kaynaklar üzerindeki olumsuz etkiyi arttırmış, hatta hızlandırmıştır. Zaman içerisinde, kitle turizminin yıkıcı etkisi göz önüne alınarak, doğaya ve yerel halka duyarlı alternatif turizm türleri ortaya çıkmıştır. Ancak kitle turizmi günah keçisi ilan edilmesine rağmen, toplumlar henüz yeterli bilinç düzeyine ulaşmadığı için, benzer olumsuzluklar alternatif turizm türlerinde de yaşanmaya başlanmıştır. Sırt çantalı gezgin pazarı da özünde alternatif bir turizm türü olarak kabul edilmektedir. Özellikle ilk gündeme geldiği yıllarda hippie alt kültürü ile ilişkilendirilmiş, daha az kaynak kullanımına dayalı özgür ruhu yansıtan bir akım olmuştur. Ancak günümüzde yapılan bazı ampirik araştırmalarda, sırt çantalı gezginlerin sürdürülebilir gelişim felsefesine uygun davranmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırmada ise henüz oldukça kısıtlı ampirik veriye sahip Türk sırt çantalı gezgin pazarının, sürdürülebilir gelişim yaklaşımına bakış açısını tespit edebilmek amacıyla, gezginlerin seyahatlerinde dikkat ettiği günlük sürdürülebilir uygulamalar değerlendirilmiştir.

Sürdürülebilir gelişim kavramı, genellikle kaynakların korunması çıkış noktasından hareket edildiği için, daha çok doğal kaynaklar ve çevre ile ilişkilendirilmektedir. Ancak Brundtland raporunda (Birleşmiş Milletler, 1987) belirtildiği gibi, sürdürülebilir gelişme yalnızca doğal kaynakların korunmasını değil, ülkeler arasında fırsat eşitliğinin sağlanması gibi çok daha kapsamlı birtakım amaçlara sahiptir. Bu araştırmada da sürdürülebilirlik faaliyetleri ya da uygulamaları sadece çevresel açıdan değerlendirilmemiş, aynı zamanda ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik bakış açısı da ele alınmıştır.

Araştırma sonucunda Türk sırt çantalı gezginlerin daha çok 16-24 yaş aralığındaki lisans mezunu bekâr erkeklerden oluştuğu tespit edilmiştir. Türk gezginler genellikle yurt içi seyahatlere katılmakta ve günlük ortalama 0-100 TL arası harcama yapmaktadır. Harman'ın (2014) araştırmasında da gezginlerin çoğunun, 30 yaş altı lisans mezunu bekâr erkeklerden oluştuğu tespit edilmiştir. Ancak Türk gezginlerin çoğu yurt dışına seyahat ettiğini belirtmiştir. Ayrıca araştırmada gezginlerin birçoğunun özellikle son 2 ila 5 yıldır seyahat ettiği belirlenmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak, Harman'ın (2014) araştırmasının da Türk gezginler arasında bu akımın yeni gündeme geldiği dönemlere rastladığı söylenebilir.

Orta nokta olan "2" değeri üzerinden yapılan One sample T test sonucunda Türk gezginlerin tüm sürdürülebilir uygulamalar içerisinde, en çok katıldığı ifadenin (2,80) çevresel sürdürülebilirlik boyutu içinde yer alan karayolu seyahati olduğu tespit edilmiştir ($t=29,983$). Gezginlerin en sık yaptıklarını ifade ettikleri diğer iki günlük uygulamanın ise sosyal sürdürülebilirlik içerisinde yer alan, günlük yaşamı gözlemlene (= $t=24,395$) ve yerel kültür hakkında bilgi edinme ($t= 15,653$) olduğu belirlenmiştir. Iaquito da (2015) benzer şekilde gezginler açısından sosyal sürdürülebilirliğin, kültürlere saygı göstererek ve toplum katılımı yoluyla sağlandığını belirtmiştir. Murphy ve Brymer (2010) ise toplum yararı ve çevre gönüllülüğü ile ilgilenen gezginlerin, anlamlı katkılarda bulunma konusunda büyük potansiyele sahip olduğunu ifade etmiştir.

Cooper (2000) gezginlerin deneyimlerinde eko-turizm açısından çok fazla bir şey kazanmadıkları, Murphy ve Brymer (2010) sürdürülebilirliğe güçlü bir şekilde odaklanmadıklarını, Laquinto (2015) ise gezginlerin çoğunun sürdürülebilirlik konusunda endişe duymadığını tespit etmiştir. Bu araştırmada, diğer araştırmalar aksine, genel ortalama dikkate alındığında (2,32), gezginlerin sürdürülebilir uygulamalar vasıtasıyla ölçülen sürdürülebilirlik algılarının nispeten yüksek olduğu tespit edilmiştir (t=16,009).

Araştırma kapsamında gezginlerin seyahat tarzları ile sürdürülebilirliğe dair günlük uygulamaları arasındaki farklılığa odaklanan dört araştırma sorusu oluşturulmuştur. Yapılan analizler neticesinde, gezginlerin gezginlik süresi, günlük işlerde çalışma durumu, günlük ortalama harcama miktarı ve sponsor desteklerine göre sürdürülebilir uygulamalarının farklılaştığı tespit edilmiştir.

Gezginlerin, gezginlik süresi ve ortalama harcama miktarlarına göre çevresel sürdürülebilirliğe dair uygulamaları farklılaşmaktadır. 2-5 yıldır gezgin olanlar, 1 yıldan kısa süredir gezgin olanlara nazaran karayolu ile seyahati ve çevre dostu konaklamayı daha fazla tercih etmekte, geri dönüşüme, kısa duşlar almaya, ışıkları vb. kapatmaya daha fazla dikkat etmektedir. Daha uzun süredir bağımsız gezgin olarak seyahat edenlerin çevreyi ve çevre tahribatını daha fazla gözlemleme fırsatının olduğu ve bu sebeple zaman içerisinde daha duyarlı hale geldiği söylenebilir. Bununla birlikte ortalama harcama miktarları açısından da çevresel sürdürülebilirliğe dair uygulamaları farklılık göstermektedir.

Türk sırt çantalıların, günlük işlerde çalışma durumlarına göre, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliğe dair uygulamaları farklılaşmaktadır. Seyahatlerinde günlük işlerde çalışanlar, çevresel sürdürülebilirliğe dair uygulamalara daha fazla dikkat etmekte, bununla birlikte ekonomik sürdürülebilirlik açısından pazarlık yapmayı, yerel eşyaları satın almayı, yerel barlara gitmeyi ve içecekleri içmeyi vb. daha fazla tercih etmektedir. Gittiği yerde günlük işlerde çalışanlar, kurumsal şirketlerden ziyade daha çok dağlık ve kırsal alanları tercih etmeleri sebebiyle yerel halkın çalıştığı işlerde çalışmaktadır. Yerel halkla daha iç içe bir ortama sahip olmaları dolayısıyla yerel tüketimlerinin arttığı söylenebilir. Ayrıca kazandığı parayı harcayarak geçindiği için pazarlık yapmaya daha çok dikkat ettikleri de ifade edilebilir.

Türk gezginlerin, sponsor desteği durumlarına göre çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğe dair uygulamaları farklılaşmaktadır. Sadece sponsor desteği alma durumlarına göre gezginlerin, tüm sürdürülebilirlik uygulamalarının farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu durum sponsor desteğinin Türk gezginler için ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü sponsor desteğine sahip olan Türk sırt çantalı gezginlerin tüm sürdürülebilir uygulamalara daha fazla dikkat ettiği tespit edilmiştir. Çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliğe dair günlük uygulamalar yanı sıra sosyal sürdürülebilirlik açısından da farklılaştıkları görülmüştür. Diğer seyahat tarzları içerisinde sosyal sürdürülebilirlik ile arasında farklılık tespit edilen tek seçenek, sponsor desteği olmuştur. Sponsor desteğine sahip Türk sırt çantalı gezginlerin, sponsor desteği olmayanlara göre gittiği destinasyonu daha fazla araştırdığı, müzeleri ziyaret ettiği, yerel kültür hakkında bilgi edindiği ve yerel kelimeler öğrendiği tespit edilmiştir. Bu sebeple özellikle Türk sırt çantalı gezgin tipolojisi göz önüne alınarak, bireysel sponsorluktan ziyade devlet desteği ile seyahat etmelerinin önünün açılması gerekmektedir. Bu durum aynı zamanda sosyal turizmin sağlanması açısından da oldukça önemlidir. Özellikle gezginlik süresi artan bireylerin sürdürülebilirliğe daha fazla dikkat ettiği göz önüne alınarak, bu tarz programların sistemli bir şekilde devam ettirilmesinin, bir müddet sonra bireylerde olumlu dönüşüme sebebiyet vereceği söylenebilir.

Araştırma bulguları, katılımcı grup ile sınırlı olduğu için, turizm işletmelerine yönelik önerilerde bulunulamamaktadır. Ancak katılımcı gruba benzer hedef pazarlara hitap eden turizm

işletmeleri ya da destinasyonlar için birtakım öneriler getirilmesi mümkündür. Örneğin, gezginlerin seyahat ettiği destinasyonlarda ya da konakladıkları işletmelerde sürdürülebilirliğe dair bilgilendirici yönlendirmeler kullanılabilir. Özellikle doğa ile iç içe olan ve modern tekniklerin benimsenmediği tesislerde kısa duşlar almanın ya da fan kullanmak yerine ağaç gölgesinde serinlemenin doğaya sağladığı faydaya dair bilgilendirici levhalar, işaretler olması uyarıcı bir etkiye sebebiyet verebilir. Bununla birlikte herhangi bir tesisin bulunmadığı doğal alanlarda, sorumlu kurumların bu değerleri korumak adına sıkı bir denetim mekanizması geliştirmesi gerekmektedir. Örneğin, gezginlerin kamp amaçlı kullandıkları tabiat parkları ya da milli parklarda doğaya zarar verici faaliyetlerden uzak durmaları yönünde gerekli önlemler alınmalıdır.

Kimsenin çok fazla zorluğa katlanarak gitmeyeceği bir destinasyona uzun süreli giden gezginler sayesinde sürdürülebilir gelişim felsefesinin esas amaçlarından biri olan halka ekonomik kazanç sağlanarak uzun vadede refah seviyeleri arttırılacaktır. Kazancı artan halk, elindeki doğal ve kültürel değerleri koruma konusunda bilinçlenecek ve sahip olduğu değerlere dair farkındalığı artarak sürdürülebilir turizm felsefesini benimseyecektir. Bu sebeple bağımsız gezgin pazarı üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Bu araştırma Türk sırt çantalı gezginlerin demografik özelliklerini, seyahat tarzlarını ve sürdürülebilirliğe dair uygulamalarını görebilmek açısından önemli olduğu kadar, gezginlerin sürdürülebilirlik algılarının seyahat tarzlarına göre farklılığını da ortaya koymaktadır. Özellikle sırt çantalı gezgin pazarına ilişkin Türkçe literatür kısıtlı olduğu için yapılacak her katkı önem taşımaktadır. Bu araştırmadaki örneklem sınırlılığı, genelleme imkânını zorlaştırmaktadır. Bu sebeple gelecekte yapılacak araştırmalarda, daha fazla gezgine ulaşabilmek adına alternatif bir takım yolların denenmesi ya da daha küçük bir gezgin grubu ile derinlemesine görüşmeler yapılması yarar sağlayacaktır. Diğer dünya gezginleri ile Türk gezginlerin sürdürülebilirliğe dair davranışlarının değerlendirildiği araştırmalar, kültürlerarası farklılığı ortaya koyma açısından faydalı olacaktır. Bununla birlikte, gezginler ile görüşmeler yapılarak sürdürülebilirliğe dair davranışlarının olumlu ya da olumsuz yanları derinlemesine tartışılabilir.

KAYNAKÇA

- Bui, H. T., Wilkins, H. C. and Lee, Y.-S. (2013). The 'Imagined West' of Young Independent Travellers from Asia, *Annals of Leisure Research*, 16(2): 130-148.
- Canavan, B. (2018). An Existentialist Exploration of Tourism Sustainability: Backpackers Fleeing and Finding Themselves, *Journal of Sustainable Tourism*, 26(4): 551-566.
- Cooper, M. (2000). Backpackers to Fraser Island: Why is Ecotourism a Neglected Aspect of Their Experience?, *Journal of Quality Assurance in Hospitality and Tourism*, 1(4): 45-59.
- Firth, T. and Hing, N. (1999). Backpacker Hostels and Their Guests: Attitudes and Behaviours Relating to Sustainable Tourism, *Tourism Management*, 20(1999): 251-254.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7. Basım), NJ: Prentice Hall.
- Harman, S. (2012). *Sırtçantalı Turistlerin Seyahat Motivasyonları ve İlgilenimleri: İstanbul'a Gelen Sırtçantalı Turistler Üzerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Harman, S., Çakıcı, A. C. ve Akatay, A. (2013). İstanbul'a Gelen Sırtçantalı Turistlerin Seyahat Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(25): 267-300.

- Harman, S. (2014). Bağımsız Seyahat Eden Yerli Gezginlerin Seyahat Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(21): 107-128.
- Hui, A. (2013). Practices, Movement and Circulation: Implications for Sustainability, (Editörler) E. Shove and N. Spurling.: *Sustainable Practices: Social Theory and Climate Change* içinde (ss. 89-102) New York: Routledge.
- Iaquinto, B. L. (2015). "I Recycle, I Turn Out the Lights": Understanding the Everyday Sustainability Practices of Backpackers, *Journal of Sustainable Tourism*, 23(4): 577-599.
- Iaquinto, B. L. (2016). Strengths and Weaknesses of Using Mixed Methods to Detect the Sustainable Practices of Backpackers: A Reflexive Account, *Journal of Cleaner Production*, 111: 479-486.
- Iaquinto, B. L. (2017). Backpacker Mobilities: Inadvertent Sustainability Amidst the Fluctuating Pace of Travel, *Mobilities*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/17450101.2017.1394682>
- Luo, X., Brown, G. and Huang, S. (S.) (2015). Host Perceptions of Backpackers: Examining the Influence of Intergroup Contact, *Tourism Management*, 50: 292-305.
- Maoz, D. (2004). The Conquerors and the Settlers: Two Groups of Young Israeli Backpackers in India, (Editörler) G. Richards & J. Wilson.: *The Global Nomad: Backpacker Travel in Theory and Practice* içinde (ss. 109-122). Clevedon: Channel View Publications.
- Murphy, L. and Brymer, E. (2010). Backpackers and Sustainable Tourism: Exploring the Potential. 2010 International Conference of Global Sustainable Tourism, 15-19 November 2010, Nelspruit, South Africa.
- Nok, L. C., Sontikul, W., Agyeiwaah, E. and Tolkach, D. (2017). Backpackers in Hong Kong-Motivations, Preferences and Contribution to Sustainable Tourism, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 34(8): 1058-1070.
- Ooi, N. and Laing, J. (2010). Backpacker Tourism: Sustainable and Purposeful? Investigating the Overlap between Backpacker Tourism and Volunteer Tourism Motivations, *Journal of Sustainable Tourism*, 18(2): 191-206.
- O'Reilly, C. C. (2006). From Drifter to Gap Year Tourist, Mainstreaming Backpacker Travel, *Annals of Tourism Research*, 33(4): 998-1017.
- Paris, C. M. (2010). Backpacker Activities and Personal Values: An SEM Approach, *Annals of Leisure Research*, 13(1-2): 239-258.
- Queensland Turizm Bürosu, *International Tourism Snapshot, Year ending June 2018* <https://teq.queensland.com/research-and-insights/international-research/international-summary> [Erişim Tarihi: 12.11.2018]
- Richards, G. and Wilson, J. (2004). Drifting towards the Global Nomad, (Editörler) G. Richards & J. Wilson.: *The Global Nomad: Backpacker Travel in Theory and Practice* içinde (ss. 3-13) UK: Channel View Publications.
- Richards, G. (2015). The New Global Nomads: Youth Travel in a Globalizing World, *Tourism Recreation Research*, 40(3): 340-352.
- Scheyvens, R. (2002). Backpacker Tourism and Third World Development, *Annals of Tourism Research*, 29(1): 144-164.
- Smith, V. L. (1990). Geographical Implications of "Drifter" Tourism Borocay, Philippines, *Tourism Recreation Research*, 15(1): 34-42.

- Sorensen, A. (2003). Backpacker Ethnography, *Annals of Tourism Research*, 30(4): 847–867.
- Sroyetch, S. (2016). The Mutual Gaze: Host and Guest Perceptions of Socio-Cultural Impacts of Backpacker Tourism: A Case Study of the Yasawa Islands, Fiji, *Journal of Marine and Island Cultures*, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.imic.2016.09.004>
- Sroyetch, S., Carr, N. and Duncan, T. (2016). Host and Backpacker Perceptions of Environmental Impacts of Backpacker Tourism: A Case Study of the Yasawa Islands, Fiji, *Tourism and Hospitality Research*, 1-11. <https://doi.org/10.1177/1467358416636932>
- United Nations (1987). Report of the World Commission on Environment and Development, Our Common Future. http://mom.gov.af/Content/files/Bruntland_Report.pdf Erişim Tarihi: 30.04.2019
- Wearing, S., Cynn, S., Ponting, J. and McDonald, M. (2002). Converting Environmental Concern into Ecotourism Purchases: A Qualitative Evaluation of International Backpackers in Australia, *Journal of Ecotourism*, 1(2-3): 133-148.
- WYSE Travel Confederation (2014). Youth and Student Travel Market, Industry Review No. 5 Executive Summary, Global Data, Statistics and Trends II.